

Mestský bulvár

Zelené riešenia pre ulice budúcnosti.

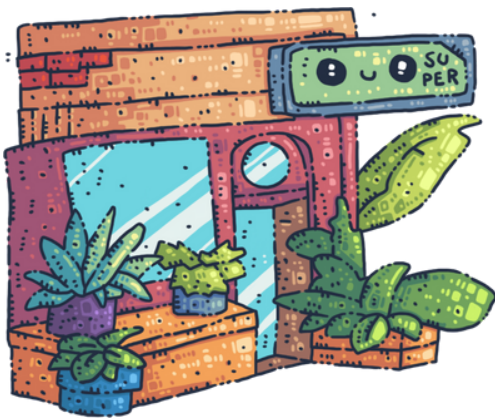
Kľúčové slová:

mestské plánovanie, udržateľnosť,
environmentálne výzvy, tvorivosť, spolupráca

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:

Táto aktivita rozvíja environmentálne povedomie žiakov prostredníctvom tvorby modelu mestského bulváru, pričom kladie dôraz na význam zelene a iných ekologických prvkov v urbanizovanom prostredí. Žiaci zažijú, aký dopad majú ekologické rozhodnutia na kvalitu života v meste. Aktívne si precvičia tvorivé myslenie a spoluprácu pri riešení konkrétnych výziev ako sú znečistenie ovzdušia, dopravné problémy či nedostatok tieňa a vody v mestskom prostredí.

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávania príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO podložky a rôzne LEGO kocky
- kartón, zelený a sivý papier (na zatrávnené plochy, chodníky a cesty)
- fixky, nožnice, lepidlo, farebný papier (na značenie funkčných zón)
- kartičky s environmentálnymi výzvami („klimatické karty“)
- nálepky alebo obrázky so symbolmi (solárny panel, dažďová záhrada...)
- fotografie alebo ilustrácie ulíc a bulvárů z reálneho sveta (inšpirácia)

Poznámka: Povzbudzte žiakov, aby tvorivo využili recyklované a prírodné materiály (napr. špáradlá ako stĺpy, korky ako lavičky, mach ako zeleň). Ak nemajú LEGO, môžu model vytvoriť aj z papiera a kartónu.

Úvod:

Predstavte si širokú mestskú ulicu – bulvár. Prechádzajú ňou autá, chodia po nej ľudia, rastú tam stromy, sú tam obchody aj lavičky. V tejto aktivite sa žiaci stanú mestskými architektmi. Najskôr si navrhnu a postavia vlastný úsek mestského bulváru. Potom však nastane zmena – každý tím dostane „klimatickú kartu“ s environmentálnym problémom. Ich úlohou bude nájsť udržateľné riešenie, ktoré zlepší život v meste, bez toho, aby museli búrať pôvodnú stavbu.

Postup:

Prípravná fáza

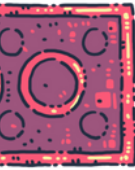
Žiaci sa rozdelia do menších tímov (2–4 osoby) a každý tím si vytvorí plán svojho bulváru – čo všetko by tam chceli mať (chodníky, cyklotrasy, obchody, zastávky, lavičky, stromy...). V tejto fáze nedávajte bližšie pokyny a nechajte plánovanie na fantázii žiakov.

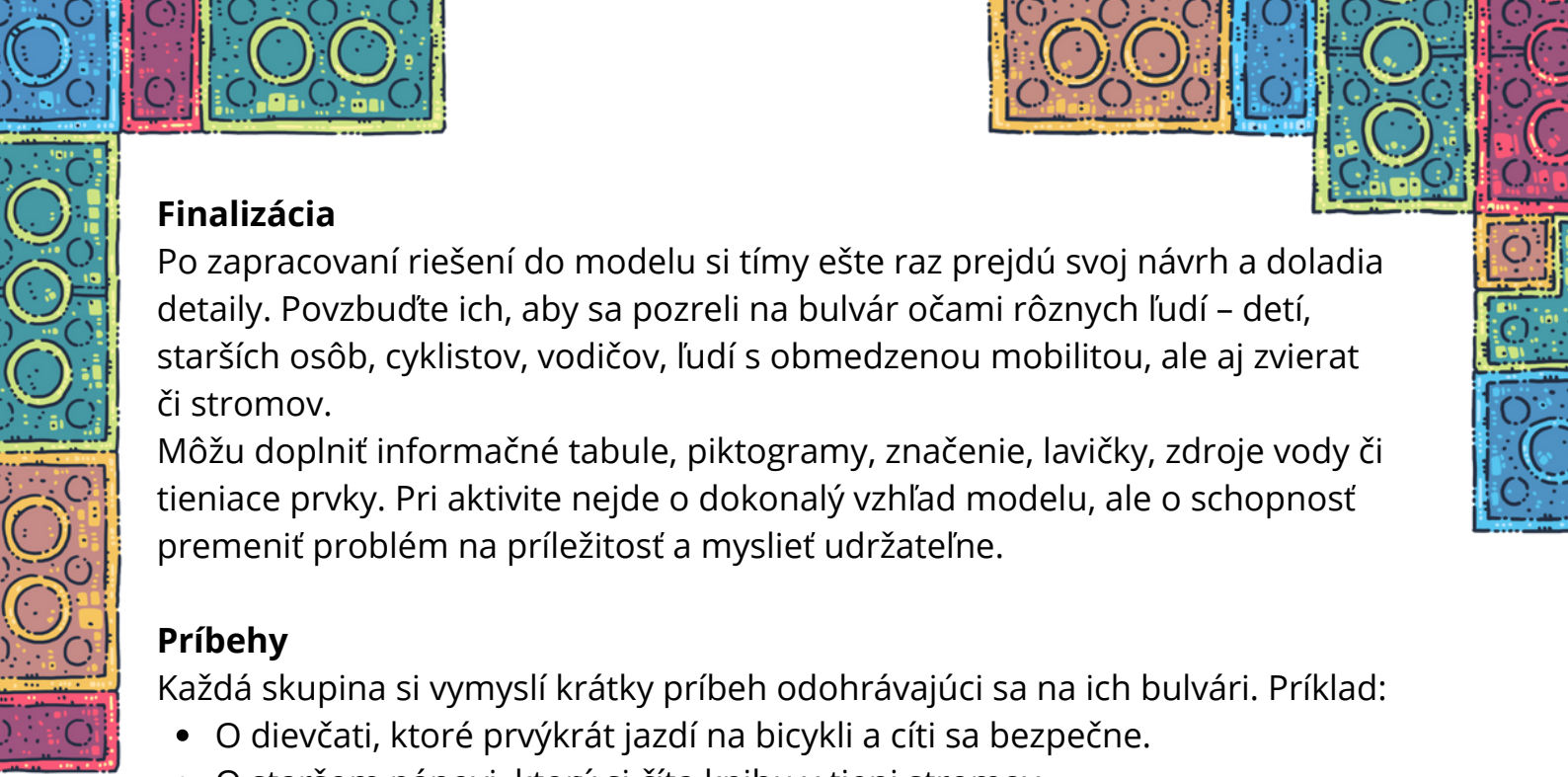
Konštruovanie

Tímy dostanú potrebný materiál a počas približne 20 minút postavia svoj vlastný bulvár podľa pripraveného návrhu. Povzbudzujte ich, aby premýšľali o funkčnosti aj vzhľade: Kto bulvár využíva? Kde budú chodiť chodci? Kde budú autá?

Po dokončení výstavby si každý tím náhodne vytiahne „klimatickú kartu“, na ktorej je uvedený environmentálny problém, napríklad: smog a znečistenie vzduchu, hluk a hustá doprava, mestský tepelný ostrov tepla (žiadny tieň, veľa asfaltu), zlý manažment dažďovej vody (sucho počas horúcich dní, zaplavovanie ulice počas intenzívnych dažďov).

Úlohou žiakov je nájsť ekologické riešenie, ktoré problém zmierni alebo odstráni (napr. pridať zelené pásy, výsadbu stromov, zber dažďovej vody), pričom do modelu treba zasiahnuť premyslene a bez zbytočného búrania.

Finalizácia

Po zapracovaní riešení do modelu si tímy ešte raz prejdú svoj návrh a doladia detaily. Povzbudte ich, aby sa pozreli na bulvár očami rôznych ľudí – detí, starších osôb, cyklistov, vodičov, ľudí s obmedzenou mobilitou, ale aj zvierat či stromov.

Môžu doplniť informačné tabule, piktogramy, značenie, lavičky, zdroje vody či tieniace prvky. Pri aktivite nejde o dokonalý vzhľad modelu, ale o schopnosť premeniť problém na príležitosť a myslieť udržateľne.

Príbehy

Každá skupina si vymyslí krátky príbeh odohrávajúci sa na ich bulvári. Príklad:

- O dievčati, ktoré prvýkrát jazdí na bicykli a cíti sa bezpečne.
- O staršom pánovi, ktorý si číta knihu v tieni stromov.
- O rodine, ktorá sa rozhodla vydať na prechádzku po bulvári.

Cieľom je osobne prepojiť model s emóciou a reálnym životom. Žiaci môžu príbeh predstaviť slovne, formou komiksu alebo scénky.

Prezentácia

Každý tím predstaví svoj model triede:

- ako bulvár najskôr vyzeral,
- aký problém museli riešiť,
- ako ich riešenie zmenilo fungovanie priestoru,
- a čo sa naučili pri tvorbe.

Ostatní žiaci môžu klásť otázky:

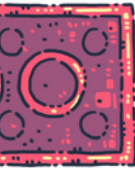
„Prečo ste zvolili takéto riešenie?“

„Čo vás najviac bavilo?“

„Čo by ste ešte zmenili?“

Prezentácie môžu prebiehať aj formou prehliadky triedy – každá skupina má svoj stôl so „zeleným“ bulvárom.

Tipy:

-
- Povzbudzujte žiakov, aby si vopred premysleli rozmiestnenie priestoru (chodníky, cesta, zeleň, zastávky), ale zároveň im ponechajte dostatočnú slobodu a tvorivosť.
 - Vysvetlite, že v urbanizme neexistuje len jedno správne riešenie – každé mesto je iné a každý návrh má výhody aj nevýhody.
 - V prípade mladších žiakov môžete zjednodušiť „klimatické karty“ a prezentovať ich ako „problémy“, ktorý potrebujú vyriešiť.

Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplnkové aktivity

- Ak je to možné, navštívte reálny bulvár vo vašom meste alebo si ho pozrite na Google Street View. Diskutujte, čo by sa dalo zlepšiť.
- Vytvorte plagáty s heslami typu: „Viac stromov, menej hluku!“ alebo „Zastavme mestské tepelné ostrovy!“.

Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Príroda (znečistenie ovzdušia, mestské tepelné ostrovy, kolobeh vody, výsadba stromov, biodiverzita)

Spoločnosť (participácia, udržateľný rozvoj, verejný priestor ako miesto pre všetkých)

Matematika (plánovanie priestoru, orientácia, mierka, proporcie)

Umenie (modelovanie, dizajn, tvorivá práca s rôznymi materiálmi)

Jazyk (prezentácia riešení, tvorba príbehov)

Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 3:** Kvalita zdravia a života - žiaci navrhujú zdravšie a bezpečnejšie mestské prostredie.
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity - žiaci tvoria inkluzívny a príjemný verejný priestor pre všetkých.
- **SDG 13:** Opatrenia v oblasti klímy - žiaci riešia dopady klimatickej zmeny v mestách (horúčavy, sucho, znečistenie).
- **SDG 15:** Život na pevnine - žiaci navrhujú opatrenia pre podporu biodiverzity a zlepšenie mestského prostredia.